

Międzynarodowa ochrona żółwi

Beata, sob., 01/12/2007

- [Ochrona](#)

CITES (ang. *Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora*), czyli **Międzynarodowa Konwencja o Handlu Gatunkami Zagrożonymi Wyginieciem**, nazywana również **Konwencją Waszyngtońską** - to umowa międzynarodowa podpisana w Waszyngtonie 3 marca 1973 roku. Jej celem jest ochrona dziko żyjących gatunków roślin i zwierząt, które stały się zagrożone wyginieciem wskutek masowego pozyskiwania ich z natury. Konwencję ratyfikowało 169 państw, w tym Polska w dniu **12 grudnia 1989 roku**. Weszła ona w życie w Polsce **12 marca 1990 roku**. Konwencja dotyczy w głównej mierze obrotu międzynarodowego chronionych gatunków zwierząt i roślin, nakładając obowiązek posiadania odpowiedniego zezwolenia lub świadectwa w przypadku ich przewozu przez granicę. Wprowadzone zostały zatem liczne ograniczenia i kontrola poszczególnych etapów tego obrotu. Gatunki chronione przepisami Konwencji CITES (ponad 30 tys. roślin i zwierząt) ujęte są w trzech załącznikach zależnie od rodzaju ochrony.

Co przemyt oznacza dla żółwi?

Konwencja stanowiła odpowiedź na rosnącą skalę przemytu i nielegalnego handlu. Handel ten ma miejsce również w Polsce i szacuje się, że do naszego kraju trafia rocznie nielegalnie kilkanaście tysięcy żółwi. Stanowią one często ofertę wielu sklepów zoologicznych lub są sprzedawane na giełdach i targach zoologicznych oraz w Internecie. Przemyt i nielegalny handel oznacza śmierć i cierpienie tych zwierząt. Szacuje się że na dziesięć przemyconych osobników przeżywa tylko jeden. Reszta ginie z wycieńczenia i wskutek urazów podczas transportu bądź nie przeżywa kolejnych miesięcy. Pamiętaj aby nigdy nie kupować zwierząt z przemytu!

Żółwie w przepisach unijnych

Reglamentację obrotu wprowadziła również Unia Europejska. Najważniejszym unijnym aktem prawnym z tym związanym jest: **Rozporządzenie Rady (WE) nr 338 z 1997** wraz z rozporządzeniami Komisji Europejskiej - są to Rozporządzenia Nr 1808/2001 oraz Nr 349/2003 z późniejszymi zmianami. Do Rozporządzenia dołączone są 4 aneksy o symbolach A, B, C i D - zawierające listy gatunków podlegających ograniczaniom.

- **Aneks A** - obejmuje gatunki unikalne, objęte szczególną ochroną, wprowadzając całkowity zakaz handlu dzikimi okazami. Oznacza to, że legalnie kupić możemy tylko okaz urodzony w niewoli, a od sprzedawcy musimy uzyskać świadectwo unijne zwalniające ten okaz z zakazu handlu.
- **Aneks B** - handel gatunkami z tej listy jest dopuszczalny tylko w przypadku okazów posiadających dowody legalnego pochodzenia. Od sprzedawcy musimy zatem żądać przekazania oryginału lub kopii dokumentów świadczących o legalnych pochodzeniu. Kopia powinna być zaopatrzona w swój oryginalny numer nadany w numeracji ciągłej, datę wystawienia, pieczęć i podpis sprzedawcy oraz informację dla ilu i jakich zwierząt jest

wydawana. W polskiej ustawie obowiązek ten wynika wprost z art. 64 ust. 9 w zw. z art. 64 ust. 4 pkt 11.

- **Aneks C** – zawiera gatunki, dla których obrót międzynarodowy podlega kontroli na wniosek kraju eksportującego.
- **Aneks D** – występuje on jedynie w przepisach Unii Europejskiej i dla potrzeb jej wewnętrznego monitoringu obrotu okazami z aneksów A-C.

Gatunki objęte reglamentacją

Polskim aktem prawnym, którego zadaniem jest wdrożenie przepisów Konwencji CITES jest **ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody** (Dz.U. 2004 nr 92 poz. 880), Niestety ten akt prawny posiada szereg mankamentów, powodujących niespójności i trudności interpretacyjne.

Ustawa o ochronie przyrody odwołuje się do przepisów Unii Europejskiej w zakresie gatunków, których przewożenie przez granicę podlega ograniczeniom stanowiąc, że ich przewóz przez granicę wymaga uzyskania zezwolenia ministra właściwego do spraw środowiska (art. 61 ust. 1). Przepisy regulują również różnorodne kwestie związane z uzyskiwaniem odpowiednich zezwoleń na eksport i import.

Z kolei przepisy unijne dotyczą wszelkich gatunków objętych Konwencją CITES oraz szeregu gatunków dodatkowych uznanych za zagrożone lub zagrażające przyrodzie europejskiej. Do tej drugiej grupy należy przykładowo żółw czerwonolicy (*Trachemys scripta elegans*), którego wprowadzanie do europejskich ekosystemów powoduje wypieranie zagrożonego wyginieciem żółwia błotnego (*Emys orbicularis*). Zakres gatunkowy ochrony w przepisach UE jest zatem szerszy niż w CITES.

Ponadto należy mieć na uwadze, że zakazy nie dotyczą wyłącznie żywych okazów, lecz także martwych oraz wszelkich rozpoznawalnych ich części i produktów pochodnych.

W aneksach znajdują się wszystkie żółwie lądowe i morskie oraz większość gatunków żółwi słodkowodnych.

Żółwie z rodzaju *Testudo* w Konwencji CITES oraz w Aneksach do Rozporządzenia Rady (WE) nr 338 z 1997

Nazwa	Załącznik CITES	Aneks	Uwagi
Żółw stepowy (<i>Testudo horsfieldi</i>)	II	B	W aneksie B ujęta jest łącznie cała rodzina <i>Testudinidae</i> , do której należy m. in. rodzaj <i>Testudo</i> .
Żółw mauretański (<i>Testudo graeca</i>)	II	A	Gatunki wyłączone z grupy ujętej w aneksie B.
Żółw egipski (<i>Testudo kleinmanni</i>)	I	A	
Żółw grecki (<i>Testudo hermanni</i>)	II	A	
Żółw obrzeżony (<i>Testudo marginata</i>)	II	A	
Żółw egipski Wernera (<i>Testudo wernerii</i>)	I	A	

Zatem wszystkie żółwie z rodziny *Testudinidae* w świetle Konwencji oraz przepisów Unii Europejskiej są objęte ochroną. Handel tymi gatunkami żółwi tak międzynarodowy, jak i wewnątrzspółnotowy może mieć miejsce jedynie w oparciu o wymagane dokumenty. W przypadku szerokiej grupy żółwi z Aneksu A handel okazami pozyskanymi z natury jest w ogóle zabroniony. Tylko okazy urodzone i wyhodowane w niewoli, po uzyskaniu specjalnego Świadectwa wydanego przez Ministerstwo Środowiska, mogą być wprowadzone do obrotu.

Dokumenty

Dokumentami świadczącymi o legalnym pochodzeniu zwierzęcia **NIE są**: faktury, rachunki, paragony, oświadczenia hodowcy lub sprzedawcy ani zaświadczenia lekarza weterynarii o urodzeniu w niewoli nie spełniające warunków ustawowych, a także kopie innych dokumentów nie spełniających wymogów art. 64 ust. 9 ustawy. **Nie stanowią ich również zaświadczenia o wpisaniu do rejestru u starosty.**

Wymagane prawem dokumenty stanowią natomiast:

- zezwolenia lub świadectwa CITES;
- zaświadczenia o urodzeniu w niewoli wydane przez powiatowego lekarza weterynarii i potwierdzające, że spełnione zostały wszelkie warunki z Rozporządzenia Komisji (WE) nr 1808/2001.

Konsekwencje kupna i sprzedaży żółwia bez odpowiednich dokumentów

Oba te czyny stanowią przestępstwo zagrożone karą do 5 lat pozbawienia wolności, przy czym przestępstwo stanowi kupno bez tych dokumentów zwierzęcia z Aneksu B. Natomiast w przypadku handlu zwierzętami bez przekazywania nabywcy odpowiednich dokumentów przestępstwo jest popełniane każdorazowo, niezależnie od tego w którym Aneksie ujęty jest sprzedawany gatunek, o ile sprzedawca jest podmiotem prowadzącym działalność gospodarczą w zakresie handlu zwierzętami.

Pamiętajmy, że zwierząt bez dokumentów nie wolno kupować, gdyż oprócz konsekwencji prawnych wspieramy przemyt tym samym zwiększamy jego skalę, a przez to jesteśmy współodpowiedzialnymi cierpieniom i śmierci wciąż odławianych w naturze zwierząt i przyczyniamy się do wymierania chronionych gatunków. O nieuczciwym sprzedawcy możemy powiadomić odpowiednie komórki CITES w Policji, których adresy i dane kontaktowe znajdziemy [tutaj](#).

Ważne linki

- [Polska strona o Konwencji CITES](#)
- [Akcja organizacji WWF "Nie kupuj żółwi z przemytu"](#)
- [Podstawowe informacje o CITES](#)

Bibliografia

[1] http://www.salamandra.org.pl/magazyn/pdf_21/Prawo.pdf

[2] http://wwf.pl/informacje/publikacje/cites/poza_prawem.pdf

Adres źródła: <https://www.zolw.info/zolwie-ladowe/ochrona/miedzynarodowa-ochrona-zolwi>